

Zaak 166

Uitspraak inzake een klacht van [a] en [b] en [c], componisten respectievelijk uitgever van het werk 'De Slag', tegen [d] en [e], uitgevers van het werk 'See you again'.

1. Bij brief van 12 oktober 2016 heeft [b] zich mede namens [a] en [c] (hierna te noemen 'klagers') tot de Vaste Commissie Plagiaat (hierna te noemen 'VCP') gewend met het volgende. Klagers menen dat het werk 'See you again', gecomponeerd door [], [], [], [], [], [] en [] en uitgegeven door [d] en [e] (hierna te noemen 'beklaagden') gelijkenis vertoont met het door klagers gecomponeerde en uitgegeven werk 'De Slag'. Naar de mening van klagers is er sprake van plagiaat.

2. Aan de administratie van Buma/Stemra zijn de volgende gegevens ontleend:

Het werk 'De Slag' is gecomponeerd en van tekst voorzien door [a] en [b] en wordt uitgegeven door [c]. Allen zijn deelnemers van Buma/Stemra. Het werk is voor het eerst bij Buma/Stemra bekend op 10 september 2015.

Het werk 'See you again' is gecomponeerd en van tekst voorzien door [], [], [], [], [], [] en [] en wordt in Nederland uitgegeven door [d] en [e]. [d] en [e] zijn deelnemers van Buma/Stemra. Het werk is voor het eerst bij Buma/Stemra bekend op 28 april 2015.

3. Voor zover van belang voor de beoordeling van de zaak beschikt de VCP over afschriften van de volgende stukken:

- De klacht van [a] (inclusief cd-rom met muziekbestanden) van 12 oktober 2016;
- Documenten uit de administratie van Buma/Stemra met betrekking tot de werken;
- Brieven aan beklagden van secretariaat VCP van 4 november 2016;
- Brieven aan klagers van 4 november 2016;
- Emailcorrespondentie met [d];
- Emailcorrespondentie met [], advocaat beklagden;
- Verweer van beklagden (met bijlagen en usb-stick met muziekbestanden) van 30 november 2016.

4. Klagers hebben de op grond van artikel 6 van het Reglement op de behandeling van plagiaatgeschillen tussen deelnemers van Buma en Stemra vereiste waarborgsom van € 1362,- voldaan.

5. Voor de behandeling van de zaak was de VCP als volgt samengesteld:

Prof. mr J.H. Spoor, voorzitter
Prof. mr P.B. Hugenholtz, plaatsvervangend voorzitter
B. de Goeij, lid
J. Haanstra, lid
B. van der Linden, lid
B. Zimmerman, lid

6. De zitting werd gehouden op 14 december 2016.

Namens de klagers waren aanwezig: [a], componist, [b], componist, de heer [], [c]/[f], de heer [], [] en [], creative manager.

Namens de beklagden waren aanwezig:

De heer [] , advocaat, de heer [] , legal [e] , [] , arrangeur, [] , [d] en de heer [] , [e] .

7. De VCP verklaart zich bevoegd van de klacht kennis te nemen. De klacht heeft betrekking op een geschil zoals omschreven in artikel 4 lid 1 onder a van het Reglement op de behandeling van plagiaatgeschillen tussen deelnemers van Buma en Stemra.

8. De klacht wordt als volgt onderbouwd.

Het werk 'De Slag' is in 2012 voor de artiesten Mike & Collin geschreven. Kenmerkend voor het werk 'De Slag' is het 'oh oh oh gedeelte'. Dit gedeelte bestaat uit een melodische lijn van twee maten met een opmaat en wordt uitgevoerd door een koor op de klinker 'O'. Deze frase is te beschouwen als de 'hook' van het werk, het meest herkenbare gedeelte van het werk dat door de luisteraar wordt onthouden.

Het is nu juist de 'hook' van het werk 'See you again' die nagenoeg gelijk is aan genoemde 'hook' van 'De Slag', waarbij elf van de twaalf noten van de 'hooks' zowel melodisch als ritmisch identiek zijn en in ook in 'See you again' door meerdere vocalisten worden uitgevoerd op een 'aah-oh' klank. De 'hooks' worden in beide werken harmonisch ondersteund door dezelfde akkoorden. Er is in beide werken ervoor gekozen om de bewuste frase aan te vangen met een aah-klank en af te sluiten met een oh-klank. Tevens zijn de plaats van de 'hooks' in de werken alsmede de intentie, het gevoel en het doel van beide 'hooks' identiek. De 'hooks' sluiten de refreinen af met een euforische climax die door iedereen kan worden meegezongen en worden aan het einde van beide werken herhaald. Voorts worden genoemde frasen in beide werken voorafgegaan door een lange noot gevolgd door een stilte, waarna de 'hook' er in knalt. Ten slotte is opvallend dat de stijl en de sfeer van de songs alsmede de tweede stem overeen komen.

Sinds 16 december 2012 staat 'De Slag' online en is door een ieder op YouTube te raadplegen. De belangrijkste componist van het werk 'See you again', [] , is nu juist bekend geworden met het coveren van liedjes op YouTube en heeft dus kennis van de werking van het platform. Daardoor is het aannemelijk dat hij kennis heeft genomen van het werk 'De Slag'. Daarnaast geldt dat in het werk 'See you again' gebruik wordt gemaakt van een sample van het werk 'Dreamers'. Kennelijk putten de makers van 'See you again' al uit andere werken, dus valt ook niet uit te sluiten dat tevens de 'hook' van 'De Slag' is gebruikt.

Klagers hebben advies ingewonnen bij twee deskundigen, die aangeven dat het niet ondenkbaar is dat een Amerikaanse artiest via het internet een werk van een artiest uit Nederland te horen krijgt en hier iets uit overneemt.

Klagers concluderen dat de componisten van het werk 'See you again' exact dezelfde muzikale keuzes hebben gemaakt als klagers bij het componeren van het werk 'De Slag'. De kans dat genoemde overeenkomsten op toeval berusten is dan ook hoogst onwaarschijnlijk. Het is dan aan beklagden om aan te tonen dat er geen kopieergedrag heeft plaatsgevonden.

9. Beklaagden voeren in hun verweer de volgende argumenten aan.

Uit de musicologische vergelijking van de werken 'De Slag' en 'See you again' blijkt dat er twee maten in beide werken zijn die op het eerste gehoor overeenkomsten vertonen. De indruk van deze gelijkenis wordt versterkt doordat deze gezongen passages niet voorzien zijn van tekst maar van een universele yell klank. Het harmonische en ritmische verloop en de harmonische context van de betreffende passages verschillen echter. Deze passage is in het werk 'See you again' bovendien van weinig belang en kan niet als de 'hook' van dit werk worden aangemerkt. Voorts is het zeer onwaarschijnlijk dat de makers van het werk 'See you again', een wereldwijde hit met meer dan twee miljard views op YouTube, kennis hebben genomen van een onbekend

Nederlands werk met een verwaarloosbaar aantal views op YouTube, waardoor het onaannemelijk is dat beklaagden het fragment hebben ontleend aan het werk van klagers.

Bovenal geldt dat de bewuste melodische frase een zeer gebruikelijk en bekend thema is dat in tal van andere werken voorkomt, waaronder in de werken 'De Zee', 'Het Koningslied', 'Fields of Gold' en 'I can't make you love me'. Maar ook in veel oudere werken is dit thema al te vinden, zoals in het werk van Benjamin Britten, 'Watchers and ye Holy ones', en in oudere kerkmuziek. Het door iedereen mee te zingen euforische yell-fragment is dan ook terug te voeren op het halleluja-karakter dat het fragment van oorsprong heeft.

Met dit gegeven is genoegzaam aangetoond dat het fragment uit 'De Slag' oorspronkelijkheid mist omdat klagers dit fragment, bewust of onbewust, hebben gebaseerd op of ontleend aan een eerder werk, of aan eerdere werken.

Beklaagden concluderen dat het fragment uit 'De Slag' als zodanig niet auteursrechtelijk beschermd is en dat er derhalve geen sprake is van plagiaat, stijl nabootsing of auteursrechtinbreuk.

10. De VCP overweegt als volgt.

De VCP constateert dat de klacht zich richt op een tweetal maten van de werken dat in beide werken een melodisch motief bevat van vier dalende opeenvolgende noten, welk motief vervolgens, met een kleine melodische en ritmische variatie, wordt herhaald. De bewuste motieven stemmen in melodisch opzicht overeen maar kennen een afwijkende ritmiek.

De VCP stelt voorop dat het enkele feit dat (fragmenten van) de werken in zekere mate gelijkenis vertonen, niet zonder meer betekent dat moet worden aangenomen dat de componisten van het werk 'See you again' het fragment gebaseerd hebben op het werk 'De Slag' tenzij genoemde componisten het tegendeel zouden kunnen aantonen. Voor deze omkering van de bewijslast, een uitzondering op de regel dat het in beginsel aan klager is om zijn stellingen te bewijzen, is nodig dat de fragmenten dermate veel gelijkenis vertonen dat dit redelijkerwijs gesproken geen toeval kan zijn. Bovendien moet de overeenstemming gelegen zijn in auteursrechtelijk beschermde elementen.

Aan geen van beide voorwaarden is in dit geval voldaan. Het overeenstemmende melodische motief van de werken 'De Slag' en 'See you again' is dermate eenvoudig en veel voorkomend dat de voor auteursrechtelijke bescherming vereiste oorspronkelijkheid ontbreekt. Reeds om die reden moet de klacht worden afgewezen. Voorts is er ook overigens geen reden om te veronderstellen dat de overeenstemming berust op ontlening aan het werk van klagers, nu vergelijkbare thema's in vele andere werken voorkomen.

Al het bovenstaande in aanmerking genomen, oordeelt de VCP dat er geen sprake is van plagiaat.

11. Uitspraak doende

a. De VCP verklaart de klacht ongegrond en beslist dat het werk 'See you again' geen plagiaat is van het werk 'De Slag'.

b. De VCP veroordeelt de klagers tot betaling van € 1362,- aan Buma/Stemra, hetgeen een gedeelte van de kosten van behandeling van deze zaak betreft. Op grond van artikel 11 lid 5 van het VCP-Reglement zal dit bedrag worden verrekend met de door klagers gestorte waarborgsom.

c. De VCP zal deze uitspraak ter beschikking stellen van de directie van Buma en Stemra, opdat deze naar aanleiding van de uitspraak de nodige maatregelen kan treffen en eventueel tot publicatie zal kunnen besluiten.

Aldus gedaan te Hoofddorp op 14 december 2016,

Mr J.H. Spoor
Voorzitter

Mr O. Meijer
Secretaris